

Vanhassa vara parempi?

Kevättalven huikea valo on taas kerran taitanut kaamoksen. Kesä on tulossa eikä piittaa synkistä talousluvuista. On mielenkiintoista nähdä, millaisiin säästötoimiin syöskierteessä oleva kuntatalous johtaa terveydenhuollossa, joka oli juuri toipumassa edellisen laman kurimuksesta. Yksi asia on varma: taantuma ei estä ihmisiä sairastumasta.

Itse pääsin äskettäin todelliselle elämysmatkalle erikoisalamme alkuaajoista nykypäivään haastatelllessani Suomen ensimmäistä anestesiolegian professoria, Matti Vapaavuorta, hänen kotonaan Turussa. Tätä aikaa leimaavat kiire, tehokkuus, itsekkyys ja kyynisyys. ”Mitä välii”, ”ei kiinnostaa”, kuuluvat nuorison perustoteamuksiin. Huomaan olevani kateellinen teille, jotka olette saaneet olla luomassa uutta erikoisalaa 1950- ja 60-luvuilla. Nykyihmisen on vaikea tavoittaa sitä innostusta, pyyteetöntä tekemisen riemua ja niitä onnistumisen tunteita, kun keksittiin uusia, luovia ratkaisuja tai tehtiin jotain menestyksellisesti ensimmäistä kertaa. Anestesiolegian pioneereilla on todella jotain sellaista, mitä meillä nuoremmilla ei ole. Goethe tiivistää tuntemukseni: ”Etten vain eläisi elämäni, vaan myös loisin sitä”.

Historiallisesti 50 vuotta on lyhyt aika. Tänä aikana kuitenkin lääketiede ja oma erikoisalamme anestesiolegia ja tehohoito on käynyt läpi huikean muutoksen. 50-luvulla potilaan 60 vuoden ikä oli merkittävä este leikkauksen suorittamiselle, nyt ei voida kuvitella yleisanestesiaa ilman pulssioksimetria, kaasumonitorointia tai automaattista verenpainemittaria. Potilaan ikä tai perussairaudet estävät leikkauksen enää erittäin harvoin. On hyvä muistaa, että modernit valvontamonitrit tulivat käyttöön vasta 1980-luvun loppupuolelta lähtien. Se, mikä on itsestään selvää nyt, ei ole ollut sitä kovin pitkään.

Ajassamme vaanii vauhtisokeus, kaikella uudella ja usein jo muutoksella sinänsä on positiivinen itseisarvo. Joskus uusien käytäntöjen, tietotekniikan ja uuden teknologian vyyrytyksessä saattaisi olla järkevää pysähtyä ja ottaa aikalisä. Onko tämä kaikki todella tarpeen potilaan turvallisen ja vaikeuttavan hoidon kannalta? Näitä asioita pohtii sairaanhoitopiirien edustajista koostuva terveydenhuollon menetelmien hallittua käyttöönnottoa ajava Halo-verkosto.

Teemana tehohoito

Tämän lehden teemana on tehohoito. Kuopiolaiset tarjoavat meille mielenkiintoisen, erityisesti neurologisten ja neurokirurgisten potilaiden hoitoon keskittyvän lukemiston. Emeritusprofessori, Finnanestin kunniatoimittaja Tapani Tammisto on puolestaan kirjoittanut suomalaisen tehohoidon historiikin, jonka toinen osa julkaistaan tässä lehdessä. Kuten Tammiston aiemmat historialliset katsaukset, myös Kulkutautisairaalaan teho-osastoksi tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden sukeltaa erikoisalamme alkuaikojen kiehtovaan maailmaan.

Tehohoitolääketiede on tärkeä osa erikoisalamme kokonaisuutta. Toivonkin yhteistyön jatkuvan tiiviinä tehohoitolääkäreiden ja leikkaussalianesiolegien välillä. Kiinteä vuorovaikutus on erikoisalamme vahvuus ja sen yhtenäisyyden edellytys. □

Aurinkoisia kevätpäiviä!

Jyväskylässä 25. maaliskuuta 2009

Kirjallisuus

Ahlbad Jaana. Saippuakupla vai harvinainen helmi? Suomen Lääkärilehti 2009; 64: 1095–1097.